

Sygn. akt II CK 358/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepla (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Zbigniew Strus

w sprawie z powództwa (...) Polskiego Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowego „I.(...)” - Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

przeciwko R. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 20 stycznia 2005 r.,

kasacji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 18 lutego 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 18 lutego 2004 r. oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego zasądzającego od niego na rzecz powodowej Spółki kwotę 42.300 zł z ustawowymi odsetkami od 21 kwietnia 2001 r.

Rozstrzygnięcie to oparł na następujących, aprobowanych ustaleniach Sądu pierwszej instancji:

Pozwany jako wspólnik powodowej Spółki, nie mając uprawnienia do składania w jej imieniu oświadczeń woli, zawarł w dniu 8 sierpnia 1996 r. ze Spółką z o.o. „A.(...)” umowę najmu nieruchomości o powierzchni 2400 m²., zabudowanej halą magazynową i budynkiem biurowo-socjalnym, położonej w W., stanowiącej własność strony powodowej, na czas do 31 lipca 1998 r. za czynszem po 400 zł miesięcznie.

Spółka „A.(...)” opuściła nieruchomość we wrześniu 1997 r., a pozwany otrzymany czynsz przywłaszczył, za co został prawomocnie skazany.

Powodowa Spółka o wydaniu przez pozwanego Spółce „A.(...)” przedmiotu najmu dowiedziała się w grudniu 1996 r. W okresie najmu mogłaby z tego tytułu uzyskać 54.415 zł, a wobec zasądzenia od pozwanego 1.893,33 zł i 4800 zł poniesiona przez nią szkoda zmniejszyła się do kwoty 47.721,67 zł, z której, pozwem wniesionym dnia 7 listopada 2000 r. dochodzi 42.300 zł.

Sąd Apelacyjny podzielił też pogląd Sądu Okręgowego, że powodowa Spółka dowiedziała się o szkodzie z dniem 1 stycznia 1998 r. i od tej chwili rozpoczął bieg trzyletni termin przedawnienia, a nie jak domagał się tego pozwany, od chwili dowiedzenia się o zawarciu umowy najmu tj. od grudnia 1996 r. Jako dodatkowy argument przemawiający na rzecz przyjętego stanowiska, Sąd Apelacyjny przytoczył, że powodowa Spółka jako osoba prawna określa swoje zyski i straty w wymiarze rocznym zatem o ekonomicznych stratach dowiedziała się dopiero z początkiem 1998 r.

Odnosząc się do zarzutu apelacji o sukcesywnym narastaniu roszczenia Sąd ten stwierdził, że taki sposób określenia wymagalności roszczenia odnosi się do należności czynszowych jako należności okresowych, a nie odszkodowawczych.

Pozwany w kasacji opartej na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c. zarzucił naruszenie art. 442 § 1 k.c. przez przyjęcie, że bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o ostatecznej wysokości szkody.

W ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzucił naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku podstawy prawnej. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę przez oddalenie powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. nie może odnieść skutku. Wbrew stanowisku skarżącego, uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera niezbędne elementy określone w tym przepisie. Odzwierciedla tok procesu myślowego i

decyzyjnego, którego ostatecznym wynikiem jest zaskarżony wyrok. Sąd w uzasadnieniu tego wyroku jasno i w sposób nie budzący wątpliwości przytoczył ustalenia faktyczne, zajął konkretne i umotywowane stanowisko oraz wskazał podstawę prawną rozstrzygnięcia. W konfrontacji zatem z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie daje się obronić zarzut skarżącego jakoby nie zawierało ono podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia.

Nie można natomiast odmówić słuszności zarzutowi naruszenia przepisu art. 442 § 1 k.c. Nie zasługuje bowiem na aprobatę pogląd Sądu Apelacyjnego, że strona powodowa dowiedziała się o szkodzie dopiero w styczniu 1998 r.

Szkoda może powstać jednocześnie ze zdarzeniem, które ją w ostatecznym wyniku wywołało, tj. z czynem niedozwolonym, ale może też powstać w czasie późniejszym. Istotnym jednak dla rozpoczęcia biegu trzyletniego terminu przedawnienia jest nie moment powstania szkody, lecz moment dowiedzenia się o niej przez poszkodowanego.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, którym Sąd Najwyższy jest związany, prowadzone przez stronę powodową ze Spółką „A.(...)” jako najemcą pertraktacje o płacenie wyższego czynszu nie dały rezultatu, lecz doprowadziły do zwrotu stronie powodowej przedmiotu najmu we wrześniu 1997 r.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 11 lutego 1963 r. (OSNCP 1964, poz. 66), stanowiącej zasadę prawną, przesłanka wiadomości o szkodzie zostaje zrealizowana już w tej chwili, w której poszkodowany wie o istnieniu szkody w ogóle, gdy ma świadomość faktu powstania szkody. Rzecz poszkodowanego jest zbadać rozmiary szkody, jeżeli o niej powziął wiadomość, ale na bieg przedawnienia nie ma to wpływu. W konsekwencji należy przyjąć, że przesłankę wiadomości wystarczającej według art. 283 § 2 k.z. do rozpoczęcia biegu przedawnienia stanowi już sama świadomość dokonanej szkody, a nie dowiedzenie się o wysokości należnego z powodu doznanej szkody odszkodowania. Odpowiednikiem art. 283 k.c. jest przepis art. 442 k.c. zatem przytoczone stanowisko zachowało aktualność.

Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, należy stwierdzić, że strona powodowa dowiedziała się o szkodzie najpóźniej we wrześniu 1997 r. i już wówczas mogła ustalić jej wysokość, a nie jak błędnie przyjął Sąd Apelacyjny dopiero po sporządzeniu bilansu za ten rok. Skoro wystąpiła z pozwem w dniu 7 listopada 2000 r. nie można skutecznie odeprzeć zarzutu naruszenia przepisu art. 442 § 1 k.c. Zatem kasacja jako uzasadniona zasługuje na uwzględnienie, co powoduje uchylenie

zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (art. 393¹³ k.p.c.).